

SZÍV ERNŐ

A mandulafa

Volt pedig egy fa. És mandulafa volt. Nem véletlenül álldogál az udvar végében, dehogyan. Tudatlan szolgáló ültette nyilván, évekkel ezelőtt. És amikor ő meglátta, nem tudott szabadulni a látványtól. A tegnap még meleg szellő mára hűvös, kellemetlen széllé vált. Virágozik ez a kis fa! Többször körbejárta, taposott a saját lábnyomában. Mint a Nap vezette árnyék, olyan volt. Fázott nagyon. Figyelte a kicsiny fát, virágozik, gyöngéden, mégis milyen büszkén. Biztosan nő. Kicsoda nő, miféle vászoncseléd! És akkor már úgy nézett, hogy a szó miatt nézett, mert nem látott se mandulavirágot, se ágak ívét, törzs merevségét, és nem látta a mögötte hullámzó táj részletét se. Plutarkhosz jutott az eszébe, hogy a sors a legnagyobb dolgokat is jelentéktelen apróságokkal szokta eldönteni. Mit dönt el ez a fa? De tényleg, mit?! Hanem ekkor, abban a pillanatban a tárgy megszülte magát, szóvá lett. Hallotta, ahogyan él, a gyökerek szívós aprómunkáját, fut, lüktet az anyag, önmagában fut. Azt is hallotta, mit mond neki a fa, azt is hallotta, mit mond ő a fának. Mindent mondott, meg se szólalt. Szó volt! Szó lett! Ebben a beszélgetésben, ebben az igazán meghitt diskurzusban el lett felejtve, hogy ki felelt a fa sorsáért, milyen kéz, milyen arc, miféle másik sors. Az a szélfúttá szolgál. Hol van már? Él? Kit tudja. Ültethette mégis az isten. A sors. Ebben a közösen bonyolított, alig észrevehető beszélgetésben, mi kettejük között zajlott, el lett felejtve az is, vele mi történik. Elfelejtette az életét, Váradot, a pappá szentelés mulatságos ceremóniáját, amikor csaknem fölnevetett a fölcsendülő litánia miatt, és meg is teszi, ha egy fiatal püspök meg nem fogja a karját, János!, és feledte a nőket, kiket bordélyban látott lógó mellekkel, vihogva, akiket megkívánt, akiket megkapott, és akiket nem. Felhőző női ölek, nem. Szeretlek, uram, királyom, Corvinus Mátyás, nem. Elfelejtette a könyvtárakat, hogy vaskos kódexet ejtett el egyszer, s a hatalmas, öblös csattanás után hogyan szál fölfelé, százezer szikraként a por. Még Itáliát is felejtette, pedig az a fény, amiben ott fürdött, azt soha nem szokta, az a fény mindig világított neki, bármelyik sötét és dohos magyar szegletben. Felejtette, mennyit gondol arra, hogyan fog meghalni. A halál. Azt is felejtette, amire pedig annyira büszke volt, hogy száz és száz évek óta, mióta övék ez az óriási pusztakert a Kárpátokon belül, ő az első, akit számon tartanak a civilizáltak. Akiről tudnak. Aki vitte a hírért, hogy itt, ezeknél a barbároknál, mert hát azok, nyomorult barbárok, lehet így is dalolni. Tudunk a nyelveinken mi is. Ezt is feledte. Aztán később, hogy a fát a naplemente támadó hidegére hagyta, és a gyertya világította papír fölé hajolt, rájött. Megértette, hogy ebben a feledésben, ebben a szavak nélküli, emberi fül által nem halható beszélgetésben, ebben a szemérmes, intim és csöndes egymásra találásban, melyben a világ elvesztése történik tulajdonképpen, nos, ebben születik meg az ember egyik legszebb találmánya mégis, mert általa mégis mindent, de valóban mindent, mit elhagyott, felejtett, vesztett, visszakaphat. És vissza is kap. S amit ezért, vagy nem ezért, de versnek neveznek.